

KIEROWNICA
W TWOICH RĘKACH

towarzystwo
inicjatyw
twórczych

POLSKO-AMERYKAŃSKA
FUNDACJA WOLNOŚCI

Projekt Dofinansowano ze środków programu
„UTW-Seniorzy w akcji”
Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności
realizowanego przez Towarzystwo Inicjatyw Twórczych „ę”

towarzystwo
inicjatyw
twórczych

POLSKO-AMERYKAŃSKA
FUNDACJA WOLNOŚCI

Skąd pomysł na projekt „Kierownica w Twoich rękach”?

„Kierownica w Twoich rękach” to projekt przygotowany z myślą o seniorkach i seniorach, którym chcemy umożliwić ponowne włączenie się do ruchu, przejęcie kierownicy i wzięcie spraw w swoje ręce, bez oglądania się na pomoc z zewnątrz. Część z tych osób choć mają prawo jazdy, przestało prowadzić auto i utraciło ten szczególnie rodzaj mobilności, sprawczości i odpowiedzialności.

Autorką projektu jest Julia (z wykształcenia historyczka sztuki, animatorka wydarzeń społecznych i kulturalnych, prezeska Fundacji Nowymodel oraz dyrektorka zarządzająca agencji reklamowej Zoom Deisgn), która w swoim najbliższym otoczeniu zauważyła, że są osoby, które posiadają prawo jazdy, ale boją się jeździć. Sama zmotywowała kilkoro z nich, by wsiadły z powrotem za kierownicę i zaczęły prowadzić samochód. Osoby te dziś sprawnie poruszają się samochodem i chętnie wykorzystują tę umiejętność.

Martyna (z wykształcenia plastyczka, graficzka, animatorka wydarzeń kulturalnych oraz społecznych) wspiera projekt swoim doświadczeniem, koordynuje działania oraz pomaga w organizacji wydarzeń. Ma również wewnętrzną motywację związaną z działaniem: "Sama prowadzę samochód i wiem, że kluczowym dla mnie było przełamanie stresu. Okazało się, że kiedy już prowadzę czuję niesamowitą satysfakcję i sprawczość. Świat się zmniejsza, czas wykonywania wielu czynności również. Przy okazji mogę dowieść kogoś sprawunki, podwieźć kogoś gdzieś po drodze i porozmawiać z tą osobą (nawiązać relację)."

Kieruj bezpiecznie i rozważnie

Główną zasadą poruszania się po drogach jest to, że każdy uczestnik ruchu ma obowiązek uniknięcia kolizji z innym uczestnikiem ruchu niezależnie od tego, czy tamten postąpił zgodnie z zasadami ruchu, czy nie.

Niektórzy nazywają to zasadą ograniczonego zaufania, inni zdrowym rozsądkiem, jednak każdy wsiadający za kierownicę auta musi przestrzegać przepisów ruchu drogowego – mieć uprawnienia do prowadzenia pojazdu, który przy tym jest sprawny, dopuszczony do ruchu i ubezpieczony.

Ruch drogowy w Polsce organizuje zasada ruchu prawostronnego nakazująca pojazdom poruszanie się w pobliżu prawej krawędzi jezdni.

Tak też jest w całej kontynentalnej Europie, niemal na całym terenie obu kontynentalnych Ameryk (oprócz Gujany i Surinamu) oraz w większości państw kontynentalnej Azji.

Jednak nawet według pobieżnych szacunków jedna trzecia ludności świata mieszka w krajach, gdzie obowiązuje ruch lewostronny.

Taki też był, według historycznych przekazów, ruch drogowy od czasów starożytnych. W nowożytnej Europie zasady przemieszczania uregulował papież Bonifacy VIII, który w roku 1300 zarządził, że pielgrzymi mają poruszać się po lewej stronie drogi.

Niezależnie jednak od tego, czy, kiedy i przez kogo wprowadzona, zasada ta jest konsekwencją faktu, iż tak piesi, jak i konni podróżni, posługujący się w walce bronią trzymaną w zdecydowanej większości w prawej ręce, mogli szybciej uniknąć niespodziewanego ataku ze strony zbliżającej się z przeciwka osoby, znajdując się po lewej stronie drogi.

W Japonii zasada ruchu lewostronnego została wprowadzona dekretem cesarskim

Międzynarodowe i podstawowe zasady ruchu drogowego zostały określone w Konwencji wiedeńskiej o ruchu drogowym w 1968 roku. Nie ratyfikowały jej wszystkie kraje, a nawet wśród jej sygnatariuszy zdarzają się odstępstwa.

na początku XVII wieku i wynikała z faktu, że pomiędzy samurajami poruszającymi się wąskimi uliczkami miast japońskich często dochodziło do zwad o to, kto komu ma ustąpić, zwłaszcza jeśli zaczęli się bronią noszoną u lewego boku. Istnieje również teoria, iż osoba prowadząca zaprzęg

konny łatwiej i wygodniej pozdrawiała mijanych prawą ręką, a lejce trzymała w lewej.

Odejście od zasady ruchu lewostronnego w Europie związane było z napoleońskim przełomem, gdyż to ponoć Bonaparte uczynił z niego manewr strategiczny, wprowadzający zamęt w oddziałach przeciwników.

Wtedy kontynent podzielił się na zwolenników i przeciwników tej odmiany. Ruch lewostronny obowiązywał w Europie Środkowej do czasu rozpadu habsburskiego Cesarstwa Austro-Węgier, a do dziś reguluje ruch w Wielkiej Brytanii oraz w krajach zależnych od Korony Brytyjskiej. Dotyczy to zarówno byłych kolonii, w tym w Irlandii, jak i na Cyprze i Malcie, oraz w Australii, Nowej Zelandii, Samoa, Indiach, Pakistanie, Sri Lance, Bangladeszu, Papui-Nowej Gwinei, Brunei, Hongkongu, Południowej Afryce i innych postbrytyjskich koloniach Afryki (Lesotho, Botswanie, Kenii, Tanzanii, Ugandzie, Zambii, Zimbabwie), jak również w Japonii, Malezji, Singapurze, Indonezji, Tajlandii, Makau, Nepalu, Bhutanie, na Malediwach, Mauritiusie, Jamajce, Dominice. Jednym z wyjątków od zasady wynikającej z „brytyjskości” jest zależny od Wielkiej Brytanii Gibraltar, gdzie od 1929 obowiązuje ruch prawostronny (jak w sąsiedniej Hiszpanii i całej kontynentalnej Europie).

W Polsce regulującym te kwestie aktem prawnym jest ustawa Prawo o ruchu drogowym z dnia 20 czerwca 1997 roku (z późniejszymi zmianami).

KIEROWCO, PAMIĘTAJ!

Pamiętaj o bezwzględnym
pierwszeństwie pieszych
na pasach!

Noga z gazu w obszarach
zabudowanych (50 km/h)!

Na osiedlach zwolnij
do 30 km/h!

W Polsce zawsze jeździmy
z włączonymi światłami
mijania!

Nie używaj klaksonu
w terenie zabudowanym!

Realizacja projektu krok po kroku

Znalezienie uczestników

Sprawdziłyśmy, że kiedy tylko zaczynamy rozmowę na temat osób, które mają prawo jazdy, ale boją się jeździć, prawie zawsze w towarzystwie znajdzie się ktoś, kto sam boryka się z tym problemem lub ma znajomą osobę, której to dotyczy i akurat ma podobny dylemat. Dlatego pierwszym krokiem, który należy wykonać to, zacząć rozmawiać i szukać osób, które chcą wrócić do uczestnictwa w ruchu drogowym. U nas najlepiej sprawdziła się poczta pantoflowa, więzi sąsiedzkie, ale dobrze rozreklamować projekt wśród lokalnie działających kół senioralnych, działkowców, strażaków, czy też korzystających z biblioteki, ośrodka kultury, czy grup nieformalnych.

2.

Dobór partnerów

Drugim ważnym krokiem jest znalezienie odpowiednich partnerów do współpracy. Podstawą jest przede wszystkim dobra i chętna do współpracy szkoła jazdy, sprawny psycholog potrafiący odpowiednio pokierować grupą oraz miejsce, w którym będą odbywały się spotkania.

3.

Stworzenie grupy wzajemnego wsparcia

Spotkanie grupy służące wzajemnemu poznaniu się uczestników jest ważnym etapem przygotowawczym i pozwala wprowadzić podział na grupy, czy umówić następne spotkania. W naszym przypadku powstały dwie grupy, ale z powodzeniem można pracować zarówno z mniejszą, jak i większą ilością osób. Podczas spotkania psycholog opisał reakcje lękowe związane z prowadzeniem auta i pokrótce przedstawił spo-

soby radzenia sobie ze stresem, przeprowadził krótki test kwalifikacyjny oraz na tej podstawie pomógł w tworzeniu grup wzajemnego wsparcia. Instruktor z wybranej do projektu szkoły jazdy przedstawił zasady ruchu drogowego, wspomniał o faktach i mitach dotyczących prowadzenia pojazdu oraz umówił się na zajęcia praktyczne, które prowadzi według ustalonego harmonogramu.

WAŻNE!

Grupa z psychologiem nie powinna liczyć więcej niż 12 osób na 1 specjalistę. Kameralna ilość osób lepiej się sprawdza i łatwiej zapanować nad dynamiką spotkania.

Zorganizowanie lokalnego wydarzenia kulturalnego

Ostatnim etapem projektu jest zachęcenie uczestników, by samodzielnie przywieźli kogoś ze swojego otoczenia np. sąsiada, wnuczka czy inną osobę, na zorganizowane spotkanie wernisaż, koncert, czy pokaz filmu. Zorganizowanie lokalnego wydarzenia kulturalnego jest pretekstem do promocji pomysłu i rekrutacji kolejnych uczestników, może być też okazją do umówienia kolejnych jazd doszkalających.

WARIANTY

Można pracować z dowolną liczbą grup, a wydarzeń zrzeszających wszystkich uczestników może być więcej. Głównym celem jest to, żeby przywrócić sprawczość jak największej liczbie osób. Zauważyliśmy, że wszystkie osoby, które skorzystały z naszych warsztatów, chętnie zapraszają do udziału inne osoby z podobnym problemem oraz aktywnie motywują swoje otoczenie do działania.

Jak nam to wyszło?

SUKCES!

Zorganizowanie akcji „Kierownica w Twoich Rękach” to dla nas ważny etap pracy na rzecz społeczności lokalnej. Jesteśmy bardzo dumne z tego, że udało nam się zaprosić do uczestnictwa tak dużo osób z Gminy Suchy Las i okolic.

Ile osób łącznie włączyło się do akcji?

ponad 100 osób w tym wolontariusze Fundacji Nowymodel oraz nasi przyjaciele

Ile zainteresowanych osób uczestniczyło w spotkaniach i grupach wzajemnego wsparcia?

PONAD 30 OSÓB

Ile osób wróciło do prowadzenia pojazdu?

7 OSÓB

Historie

Kiedyś jeździłam samochodem, ale od czasu gdy mąż kupił samochód z automatyczną skrzynią biegów, przestałam prowadzić samochód.

Ania, lat 70

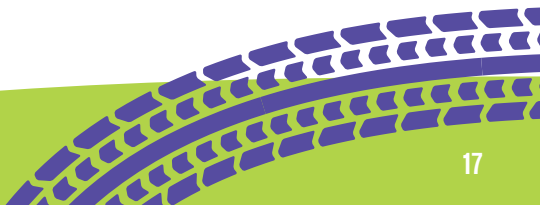
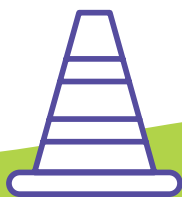
Wpadłem kiedyś w poślizg na poboczu i od tamtego czasu boję się jeździć, to bardzo stresujące.

Mirek, lat 65

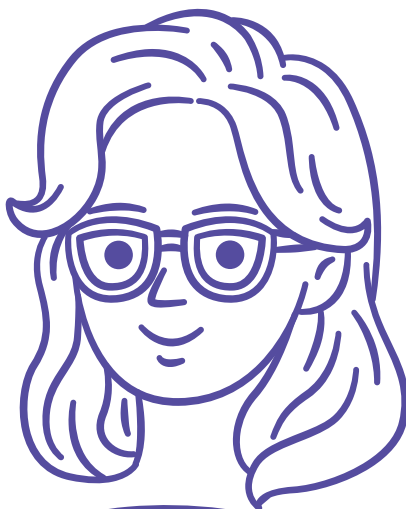
Jeżdżę, ale tylko „automatem”. Skrzynia biegów jakoś mnie nie słucha.

Adam, lat 68

Bałam się wjeżdżać do garażu, po lekcji z instruktorem okazało się, że nie było fizycznej możliwości wjechania do garażu.

Marysia, lat 65

Dałam sobie wmówić, że kobiety prowadzą gorzej i całe życie dawałam się komuś wyręczać.

Basia, lat 60

Dawno temu robiłem prawo jazdy i boję się, że nie dam rady obsłużyć współczesnych samochodów - tyle w nich elektroniki.

Marian, lat 73

Moja żona zginęła na pasach, została śmiertelnie potrącona na zielonym świetle i od tego czasu straciłem serce do jazdy samochodem.

Robert, lat 70

Mąż mówił mi, że nie umiem prowadzić, więc zawsze ustępowałam mu miejsca za kierownicą.

Magda, lat 65

Boję się wjeżdżać na autostrady. Trzeba tam jeździć zbyt szybko i być doskonale zorientowanym, uważać na innych użytkowników drogi za Tobą i przed Tobą.

Iwonka, lat 74

Moi bliscy mieli wypadek, od tamtej pory nie wsiadłam za kierownicę.

Bożenka, lat 61

Boję się jeździć po mieście. Jest tam zbyt duże natężenie ruchu, trzeba uważać na tramwaje, pieszych i rowerzystów.

Ania, lat 66

Czuję się zestresowany, gdy jadę w miejsce, którego nie znam. Nie potrafię korzystać z GPS.

Mateusz, lat 67

Schematy porzucenia kierownicy

- odebranie prawa jazdy
- po wypadku
- po przerwie
- po stłuczce
- bo mąż potrafi lepiej
- strach przed zmianą samochodu na bardziej zaawansowany technologicznie
- brak wiary we własne siły
- długa przerwa w kierowaniu
- utrata samochodu

Ciekawostki

Ceny OC

Ceny obowiązkowego ubezpieczenia OC zmieniają się dynamicznie. Pamiętaj jednak, że porównując wysokość składki u różnych ubezpieczycieli, możesz oszczędzić nawet kilkaset złotych na polisie.

Rekordziści OC

W maju 2024 roku średnia cena za polisę OC wyniosła 639 zł. Najtaniej było w województwie podkarpackim, gdzie właściciele pojazdów płacili około 506 zł, a najdrożej w województwie pomorskim – 769 zł.

Najdroższe ubezpieczenie OC w Europie?

Narzekamy na ceny OC. Biadolimy, że obowiązkowe ubezpieczenie komunikacyjne jest drogie. Owszem, do najtańszych nie należy, ale czy oby na pewno pod względem

cen OC, Polska jest w tak fatalnym położeniu? Zdecydowanie nie. Średnia cena OC w Polsce już od dłuższego czasu wynosi około 1000 złotych. Tymczasem w Europie jest kilka krajów, w których ubezpieczenie jest o wiele droższe. Dla przykładu – w Wielkiej Brytanii za OC płaci się średnio około 900-1000 funtów. Wielką Brytanię przebija chyba tylko Norwegia, gdzie za polisę komunikacyjną trzeba zapłacić nawet 1500 euro rocznie. Podsumowując: w porównaniu do krajów europejskich, Polacy płacą tak naprawdę najmniej.

Najdłuższy korek świata

Każdy kierowca narzeka na korki. Według każdego zmotoryzowanego, największy korek, to ten, w którym aktualnie stoi. Zapewne kierowca, który tak biadoli, nie stał w korku w Sao Paulo – największej metropolii Brazylii i całej Ameryki Południowej. Korek, jaki jest, każdy widzi. Ale czy w tym było coś niezwykłego? A i owszem. Nie było bowiem widać jego końca. Zator liczył sobie 344 kilometry długości i został uznany za najdłuższy znany korek na świecie, czego potwierdzeniem jest wpis do Księgi rekordów Guinnessa.

Najbardziej zakorkowane miasta

Korki to największa zмога kierowców. Na świecie najbardziej zakorkowanym miastem jest Los Angeles, a w Polsce... Kraków. To właśnie w tym mieście kierowcy stoją w korkach najdłużej. A jak wygląda sytuacja w innych miastach? Ile czasu tracimy w zatorach drogowych? Przyjrzyjmy się temu bliżej.

Ile godzin tracimy, stojąc w korkach?

Najbardziej zakorkowanym miastem w Polsce jest Kraków. Zajmuje on 122. miejsce w ogólnoświatowej klasyfikacji. Przez 260 dni w roku (nie licząc weekendów) kierowcy spędzają w naszej dawnej stolicy aż 36 godzin, stojąc w korku. Na drugim miejscu znajduje się obecna stolica Polski Warszawa gdzie rocznie kierowcy stoją w korkach średnio 35 godzin, przez co przejażdżki wydłużają się o 11%. Podium zamyka Poznań gdzie również trzeba uzbroić się w cierpliwość, bo podróż po mieście wydłuża się średnio o 12%. W okresie 260 dni roboczych, poznańscy kierowcy tracą 30 godzin na „toczenie się” autem po mieście.

Zapobieganie korkom

W życiu dzisiejszych kierowców nie ma nudy. Co jakiś czas słychać głosy o kolejnych zmianach w Kodeksie drogowym. Jedne budzą mniej kontrowersji, inne nieco więcej. Żadna jednak nie pozostaje bez wpływu na codzienność zmotoryzowanych. Obowiązkowa jest jazda na suwak. Dzięki niej korki przed zwężeniami mają rozładowywać się płynniej.

Czy można jeździć bez prawa jazdy w Polsce?

Prawo jazdy to dokument, który potwierdza, że dana osoba ma uprawnienia do kierowania pojazdami. Tradycyjny blankiet jest jednak w Polsce wykorzystywany coraz rzadziej. Wszystko dlatego, że od końca 2020 roku nie ma obowiązku okazywania prawa jazdy do kontroli. Przed zmianami kierowca, który nie miał przy sobie prawa jazdy, ryzykował nałożenie mandatu w kwocie do 250 złotych. Najniższa kara wynosiła 50 złotych.

Aktualnie wszystkie dane dotyczące kierowców, którzy uzyskali uprawnienia do prowadzenia pojazdów w Polsce, są dostępne w bazie CEPiK. W ten sposób policja i straż miejska podczas kontroli w kilka chwil mogą sprawdzić, czy dana osoba może kierować samochodem, a także czy pojazd jest ubezpieczony i ma ważne badanie techniczne.

Dzięki ułatwieniom kierowca nie ma już obowiązku noszenia przy sobie dokumentów pojazdu. Wystarczy, że w czasie kontroli drogowej jest w stanie potwierdzić swoją tożsamość. Dowód osobisty może okazać także w aplikacji mObywatel. Od 14 lipca 2023 roku moc takiego dokumentu została zrównana z fizyczną wersją.

Brak dokumentu prawa jazdy za granicą

Sytuacja wygląda całkiem inaczej, jeśli planujesz podróż poza Polskę. Obowiązuje tam konieczność posiadania prawa jazdy przy sobie, a brak prawa jazdy za granicą może się wiązać z konsekwencjami.

Po opuszczeniu terytorium Polski zasady obowiązujące w zakresie dokumentów wymaganych podczas kontroli policyjnej są inne. Z tego powodu przed rozpoczęciem podróży warto upewnić się, że spakowałeś prawo jazdy.

Brak dokumentu prawa jazdy za granicą jest problematyczny, ponieważ zagraniczne organy nie mają dostępu do polskich baz i nie są w stanie zweryfikować uprawnień kierowcy do prowadzenia pojazdów mechanicznych. Nie masz również pewności, czy policjant uzna elektroniczną wersję dokumentu w aplikacji mObywatel.

Konsekwencje automatycznego wyrejestrowania

Wyrejestrowanie pojazdu z CEPiK będzie miało poważne konsekwencje dla jego właściciela. Przede wszystkim oznacza to, że dany samochód nie będzie mógł być legalnie użytkowany na drogach. Właściciel straci możliwość jego ponownej rejestracji bez spełnienia dodatkowych warunków – przeprowadzenia badania technicznego i wykupienia obowiązkowego OC.

Warto pamiętać, że w przypadku braku OC, Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny (UFG) nalicza wysokie kary. Dlatego właściciele, którzy chcą zachować swoje pojazdy, powinni jak najszybciej zadbać o uregulowanie tej kwestii.

- 10 czerwca 2024 roku wprowadzone zostało automatyczne wyrejestrowanie pojazdów z Centralnej Ewidencji Pojazdów i Kierowców (CEPiK), które nie spełniają określonych kryteriów.
- Kryteria automatycznego wyrejestrowania: pojazdy zarejestrowane przed 14 marca 2005 roku, brak ważnego badania technicznego przez co najmniej 10 lat,

brak opłaconego obowiązkowego ubezpieczenia OC przez co najmniej 10 lat.

- Pojazdy wyrejestrowane nie mogą być legalnie użytkowane na drogach. Ponowna rejestracja wymaga spełnienia warunków.
- Po wyrejestrowaniu pojazdu możliwy jest zwrot niewykorzystanej części składki OC. Wymaga złożenia odpowiedniego wniosku do towarzystwa ubezpieczeniowego.

Pijani kierowcy

Osoby prowadzące pojazdy pod wpływem alkoholu to wciąż ogromny problem na polskich drogach. Pomimo licznych kampanii społecznych i zaostrzania kar, liczba osób prowadzących pojazdy pod wpływem alkoholu pozostaje zatrważająco wysoka. W 2023 roku odnotowano aż 90 tys. takich przypadków, a w 2024 roku tendencja ta niestety nadal się utrzymuje.

- Przepisy umożliwiające konfiskatę samochodu nietrzeźwym kierowcom obowiązują od 14 marca 2024 roku.
- Kierowca z co najmniej 1,5 promila alkoholu we krwi straci pojazd. Dotyczy to zarówno samochodów osobowych, jak i motocykli. Recydywiści mogą stracić pojazd nawet przy stężeniu poniżej 1,5 promila.
- Przy stężeniu alkoholu we krwi od 0,5 do 1,49 promila, policja może zatrzymać pojazd na okres do siedmiu dni. Prokurator może orzec zabezpieczenie mienia do czasu zakończenia postępowania sądowego.
- Nietrzeźwi kierowcy nadal podlegają karom finansowym i pozbawieniu wolności. Maksymalna kara pozbawienia wolności wynosi 2 lata. Wysokość kary finansowej zależy od stężenia alkoholu i ewentualnych spowodowanych wypadków.
- Za jazdę z 0,2-0,5 promila alkoholu grozi mandat co najmniej 2500 zł i 15 punktów karnych. Powyżej 0,5 promila kara wynosi od 5 do 60 tys. zł oraz 15 punktów karnych.

Dziękujemy, zrobiliśmy to razem

- Towarzystwo Inicjatyw Twórczych „ę”
- Fundacja Nowymodel
- Szkoła Jazdy OSK Szerokości
- Agencja Zoom Design
- Drukarnia Beyga
- Smaczny Zakątek
- Studio fotograficzne F.emka
- Małgorzata Stanowska (dobry duch projektu)
- Joanna Mikulska (tutorka)
- Sebastian Szczepanowski (psycholog)
- Agnieszka Piasna-Maruszewska (psycholog)
- Adam Kadenaci (LAK)
- Elżbieta Chrzanowska (księgowa)
- Kornelia Starczewska (koordynatorka)
- Agata Saraczyńska (przedstawicielka fundacji)
- Mateusz Olszewski (filmowiec)
- Leszek Garstka (filmowiec)
- Zofia Hryhorowicz (konsultantka/uczestniczka)
- Maria Bajer (konsultantka/uczestniczka)
- Joanna Skrobacka (pomoc organizacyjna)
- Leonard Zakrzewski (wolontariusz)
- Juliana Starczewska (wolontariuszka)
- Melchior Zakrzewski (wolontariusz)
- Gaja Zakrzewska (wolontariuszka)
- Wiktor Starczewski (wolontariusz)
- Antonina Skrobacka (wolontariuszka)

Spis treści

Skąd pomysł na projekt „Kierownica w Twoich rękach”?	3
Kieruj bezpiecznie i rozważnie	5
Kierowco pamiętaj	10
Realizacja projektu krok po kroku	11
Jak nam to wyszło?	15
Historie	17
Schematy porzucenia kierownicy	21
Ciekawostki	22
Dziękujemy, zrobiliśmy to razem	30

Skontaktuj się z nami

email:

info@nowymodel.org

telefon:

+48 601 779 951

+48 667 024 533

adres:

62-002 Suchy Las,
ul. Różana 8